

Competències escolars i competències de la vida quotidiana

Compartim algunes qüestions....

- ▶ Què entenem per COMPETÈNCIES BÀSIQUES?
- ▶ El programa CIUTAT-ESCOLA és un recurs privilegiat pel desenvolupament de les Cb
- ▶ Les activitats i l'ensenyament-aprenentatge de les Cb

Si l'escola prepara per a la vida, què han d'aprendre els alumnes?

COMPETÈNCIES DE LA VIDA QUOTIDIANA

- Posar un petit anunci
- Elegir un itinerari per les vacances
- Diagnosticar varicel·la
- Fer la declaració de la renda
- Entendre les condicions d'un contracte
- Calcular el pressupost familiar
- Pintar la casa
- Utilitzar moneda estrangera
- ...

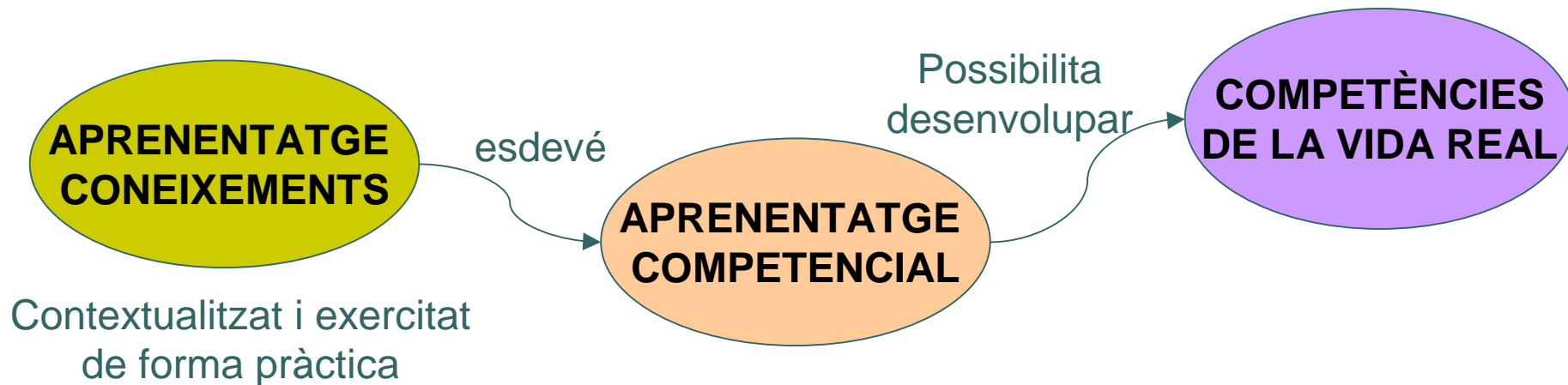

SABERS ESCOLARS

- Definir l'oració recíproca indirecta
- Enumerar quantes cares i arestes té un hexaedre
- Caracteritzar el clima de la sabana
- Descriure els processos mecànics y químics que es produeixen a l'intestí
- Diferenciar entre una comparació i una metàfora
- Escriure la fórmula química de l'àcid sulfúric
- ...

De què serveix escolaritzar una persona 10 o 15 anys si es pot quedar indefens davant d'un contracte d'assegurances o una propaganda farmacèutica?

L'aprenentatge competencial és la transferència del coneixement a l'acció

- Saber què és un virus
- Saber què és el creixement sostenible
- Saber què és la llei d'Ohm

- Identificar les causes i conseqüències d'una malaltia
- Planificar un programa de recollida de paper a l'escola
- Calcular el consum de diferents aparells elèctrics

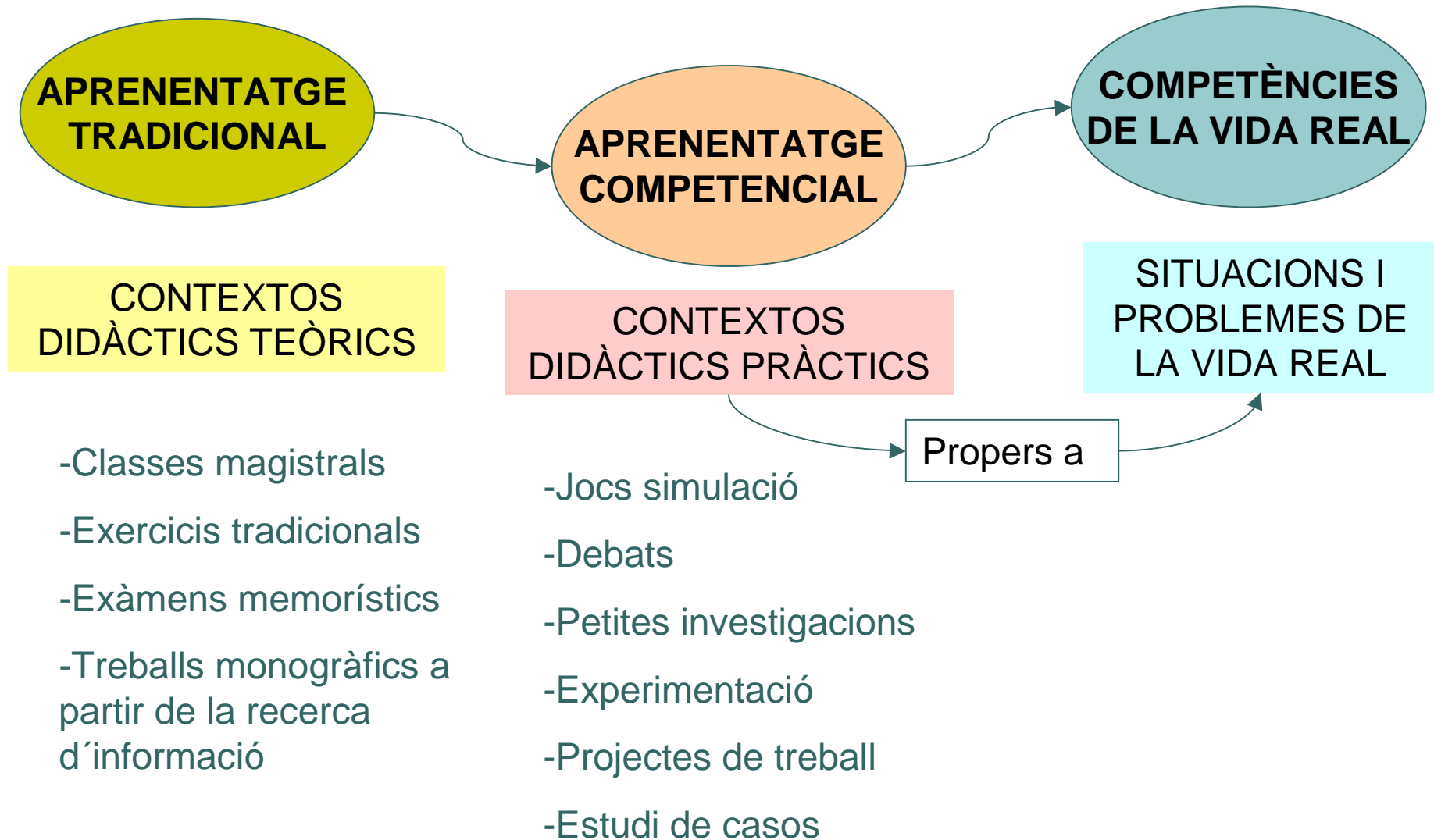
- Protegir-se de les malalties víriques
- Fer la recollida selectiva dels residus domèstics
- Comprar un calefactor eficient energèticament

- ▶ Ho vaig escoltar i se'm va oblidar
- ▶ Ho vaig fer i ho vaig entendre
- ▶ Ho vaig explicar i ho vaig aprendre

Com s'aprenen les competències bàsiques?

Ensenyar a

CONÈIXER
COM ÉS

COMPENDRE
PER
QUÈ ÉS COM ÉS

PENSAR QUE
PODRIA SER
D'UNA
ALTRA MANERA

APRENTATGE
COMPETENCIAL
PEL SEGLE XXI

Aprende a

OBTENIR
INFORMACIÓ

INTERPRETAR LA
INFORMACIÓ

CONSTRUIR
CONEIXEMENT
SOCIAL CRÍTIC

PROBLEMES
SOCIALS
RELLEVANTS

PER ACTUAR
I MILLORAR-
LO

- Si l'aprenentatge competencial tracta de saber utilitzar els coneixements apresos per a resoldre problemes, explicar fets i fenòmens i per actuar en la vida de cada dia...

- Les estratègies basades en la cooperació, la interacció i la participació són coherents amb l'aprenentatge per competències ja que permeten a l'alumnat:

Desenvolupar capacitats pròpies del pensament crític, les habilitats socials i de comunicació, la resolució de problemes...

Afrontar i resoldre situacions diverses de manera autònoma

Les activitats del programa Ciutat i Escola

Proporcionen un conjunt d'experiències i **vivències insubstituïbles** per **comprendre la realitat i comprometre's a actuar per millorar-la.**

En **contacte directe amb l'entorn** local i els seus problemes permet sentir, trepitjar, tocar i impregnar-se des de tots els **sentits.**

L'estudi de l'entorn local és un **recurs imprescindible** per aprendre a observar, identificar, interpretar i valorar, i prendre consciència i actuar amb coneixement de causa.

Com podem enriquir les activitats competencialment?

- ▶ Presentant les activitats a partir de **situacions contextualitzades** que l'alumnat ha de poder identificar amb situacions semblants a la realitat
- ▶ S'han de poder **aplicar coneixements diversos** (conceptuals, procedimentals, actitudinals) de diferents àrees, matèries, disciplines...
- ▶ L'activitat presenta **situacions properes a l'alumnat**, a les seves experiències, a la seva realitat.
- ▶ Si afavoreix la **implicació de l'alumnat**: la presa de decisions, la recerca d'informació, la formulació d'opinions i punts de vista...

- ✓ El seu plantejament ha de permetre que l'alumne cerqui, seleccioni, organitzi i **interpreti la informació per construir coneixement**.
- ✓ Han de ser **obertes**: han de permetre alternatives, interpretacions o solucions diverses.
- ✓ El plantejament de les activitats ha de **transferir a l'alumne les estratègies d'aprenentatge** (com s'aprèn).
- ✓ Facilitant la **construcció compartida del coneixement**, el contrast de parers, l'intercanvi d'opinions...

Les activitats no poden demanar únicament reproduir el que ja se sap, sinó aplicar els coneixements apresos a noves situacions o problemes.

Què es proposa el/la mestre/a que aprenguin amb aquesta activitat?

Quin tipus d'aprenentatge propicia?

✓ La mare d'en Toni el renya cada vegada que surt de la seva habitació i deixa el llum encès. Sovint l'encén encara que sigui de dia i no se'n recorda de tancar-lo. **Per què creus que s'enfada la seva mare?**

Argumentació

**Hàbits
Actituds
Valors**

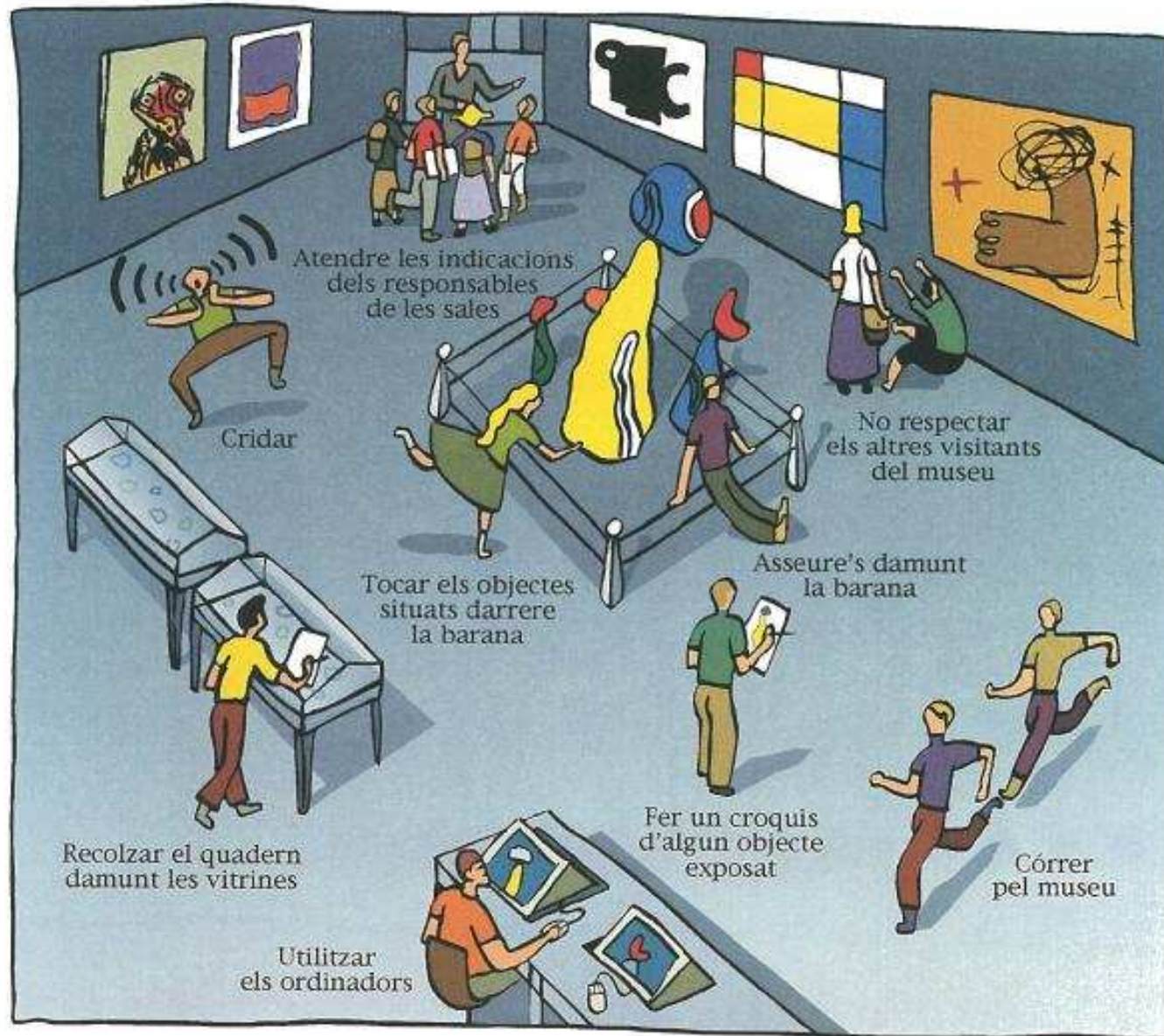
✓ **Com convenceríeu en Toni de la importància de tancar els llums o de tancar una aixeta quan no és necessari?**

Sostenibilitat

Si l'aprenentatge de competències es produeix en contextos didàctics que reproduïxin situacions i problemes el més propers possibles a la vida real,

Les activitats s'han de situar en aquests contextos

> Les activitats competencials no poden ser que de paper i llapis

Competència social i ciutadana:

Els alumnes de 4t curs han anat amb els mestres al museu per fer una activitat d'Educació Visual i Plàstica.

Però no tots els alumnes saben comportar-se adequadament. Quines actuacions consideres correctes i quines no? Per què?

Joc de simulació: Qui embruta el riu?

En el ple extraordinari de l'ajuntament s'han de discutir els problemes que afecten a la contaminació del riu. Els representants municipals defensaran els interessos de :

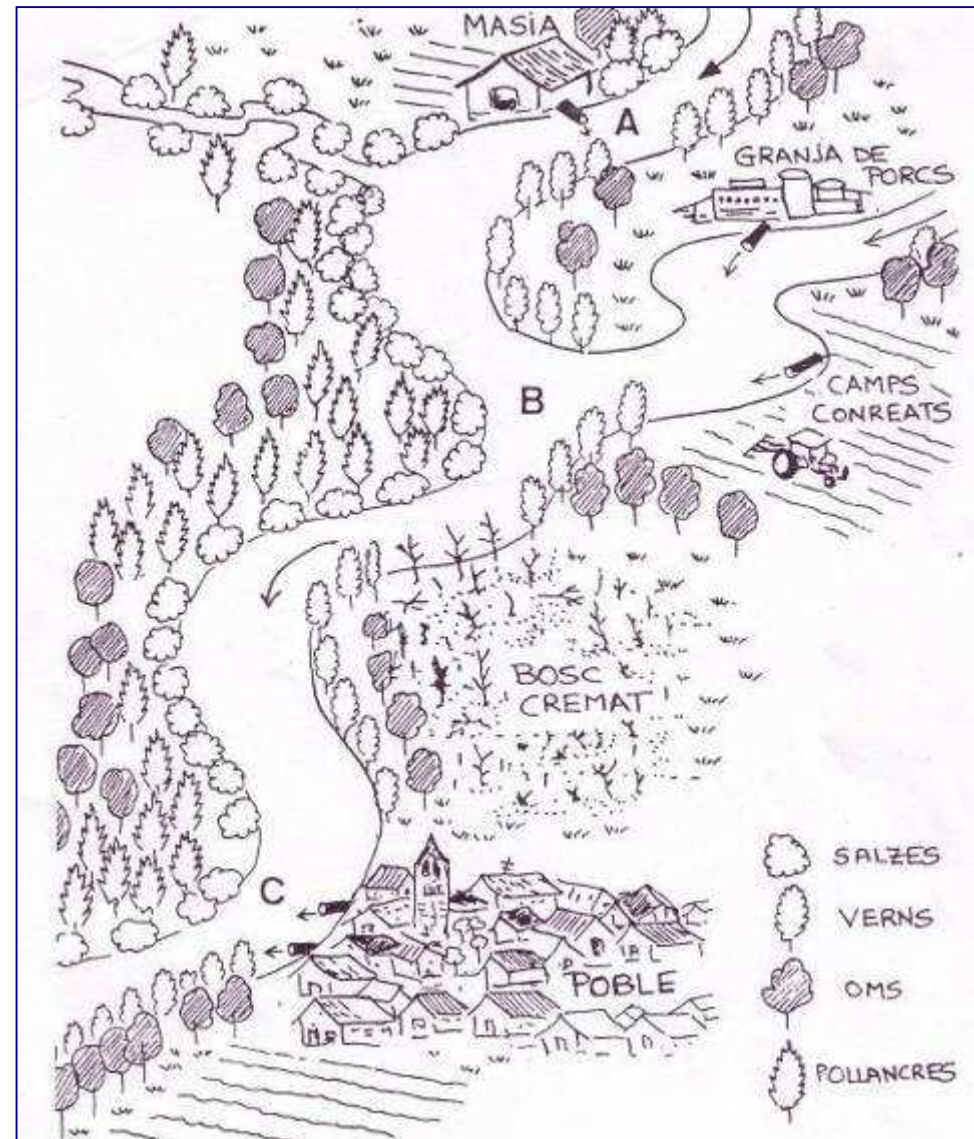
- ✓ L'associació de veïns del poble
- ✓ Els pagesos de les masies
- ✓ L'empresari de la granja
- ✓ Els ecologistes

Caldrà trobar solucions per resoldre aquest problema tenint en compte els interessos de cada col·lectiu.

> **Els alumnes per grups**, preparen:

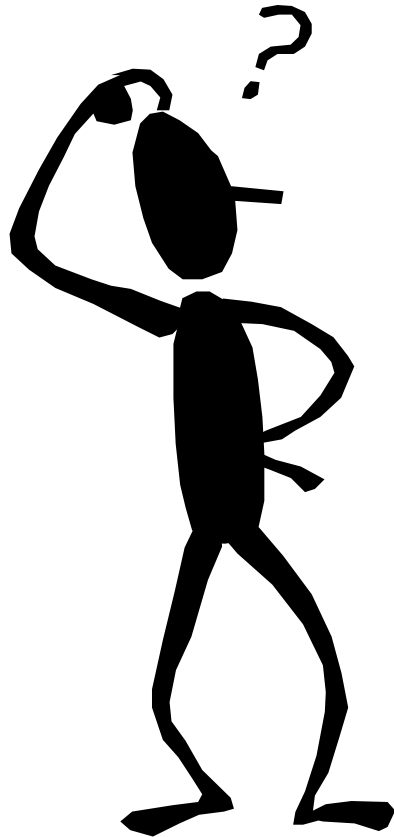
- Quin és el seu punt de vista davant del problema?
- Quines solucions proposen ?
- A quins acords arriben?

> **El mestre o la mestra** fan de moderadors

Si l'escola prepara per a la vida,
aprendre el que és bàsic a
l'escolaritat obligatòria no limita als que
podran especialitzar-se i donarà
l'oportunitat a la majoria per
comprendre el món i dominar la seva
vida.

Què és per a nosaltres un alumne competent?

Aquell que és capaç de:

- gestionar les seves emocions (empatia)
- prendre decisions
- expressar les seves idees i opinions
- resoldre situacions i problemes (diversos, complexos, canviants) mitjançant diferents estratègies
- treballar amb els altres de forma empàtic a amb iniciativa i esforç
- ser respectuós amb l'entorn
- aplicar els coneixements, habilitats i actituds a la resolució de situacions i problemes per tenir una vida més satisfactòria
- ...

PLANTEGEM UN CAS PRÀCTIC

- ▶ La Marta és una mestra de cicle mitjà de primària que per complementar **l'àrea d'Educació per a la Ciutadania** vol realitzar una activitat del Programa Ciutat i Escola, que consisteix en fer una visita a l'**Ajuntament de Sabadell**, on es proposa que els alumnes participin en una sessió de simulació del ple municipal.

1) Tenint en compte els criteris que hem comentat sobre què és una activitat competencial, aquesta ho seria? Per què?

2) A partir del mapa competencial realitzat pel seminari de caps d'estudi de les escoles públiques de Sabadell, quins aspectes competencials creieu que s'activarien amb aquesta activitat?

3) Com podríem enriquir “competencialment” aquesta activitat? Fem propostes...

Com podem incorporar les Cb a les activitats del programa CIUTAT I ESCOLA?

Algunes preguntes que poden ajudar a millorar les nostres propostes:

- ▶ A partir de les activitats proposades, com les podriem enriquir competencialment?
- ▶ Quins entorns són més potents per desenvolupar les Cb en l'alumnat?
- ▶ Com vinculem les Cb als recursos concrets?
Com podem treure'n més profit?

Per aprofundir-hi...

- ▶ Coll, E. (2006). *Lo básico en la educación básica. Reflexiones en torno a la revisión y actualización del currículo de la educación básica. Revista Electrónica de Investigación Educativa*, 8
<http://redie.uabc.mx/vol8no1/contenido-coll.html>
- ▶ Morin, Edgar (1999). *Los siete saberes necesarios para la educación del futuro*. UNESCO.
<http://www.unmsm.edu.pe/occaa/articulos/saberes7.pdf>
- ▶ Perrenoud, Ph. (2008). *Construir las competencias, ¿es darle la espalda a los saberes? Red U. Revista de Docencia Universitaria, número monográfico I1 “Formación centrada en competencias(II)”*.
http://www.um.es/ead/Red_U/m2/perrenoud.pdf